

2018-11-08

D 2018/391-114

Miljödepartementet

Yttrande – Naturvårdsverkets skrivelse - Uppdrag att se över och föreslå ändringar i reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära läge

Kalmar län har landets längsta strandlinje. Kalmar län har 475 mil lång kuststräcka och många sjöar och vattendrag. Tack vare länets kuster finns det stora möjligheter till friluftsliv, rekreation och turism. Kuststräckan är jämfört med västkusten relativt lite påverkad av sentida exploatering. För att bibehålla kulturvärden i en levande kust och skärgård ser regionförbundet behov av att fler kan bo och verka i dessa attraktiva miljöer.

Regionförbundet i Kalmar län är i huvudsak positiva till de lättnader som Naturvårdsverket föreslår. Regionförbundets ståndpunkt är att lagstiftningen behövs, men vill se en strandskyddslagstiftning som möjliggör en anpassning av regionala och geografiska förutsättningar. Regionförbundet är positiva till att öppna upp för en utveckling av LIS-områden samt betonar vikten av att även ostkusten inklusive Öland ges denna möjlighet.

Regionförbundet i Kalmar län kommer att återkomma med förslag inom gällande strandskyddsbestämmelser med syfte att förenkla strandskyddet för att bidra till utveckling och tillväxt i strandnära områden i hela länet.

Definitioner

Regionförbundet bejakar en terminologi som tydliggör LIS-regelverket, men ser att det fortfarande är för vagt. Regionförbundet vill se en ökad tydlighet i såväl regelverk som information om detta.

Naturvårdsverkets förslag till definitionen ”*sådan omfattning*” är fortsatt otydlig och ger utrymme för olika tolkningar. Definitionen i närheten av tätorter föreslås ändras gälla enbart för *större tätorter*. Enligt SCB definieras tätort som har sammanhängande bebyggelse med minst 200 invånare. Hur definieras en *större tätort*? Regionförbundet ifrågasätter varför kommunerna ska definiera *landsbygd* när andra definitioner formuleras nationellt.

Regionalt uppdrag

Regionförbundets styrelse gav kansliet under sommaren 2018 i uppdrag att sammanställa kommunernas synpunkter angående strandskyddets effekter på utveckling och tillväxt. Kommunerna ombads också att lämna eventuella förslag på lagförändringar. Flera kommuner lyfte förslag om översyn och/eller omarbetning av LIS-regelverket. Kommunerna menar att det ska vara enklare och snabbare att ta fram LIS-områden. Idag är det en process som tar oproportionerligt mycket tid i anspråk i förhållande till övriga planeringsfrågor. Kommunerna inkom med förslag om att öppna upp för LIS-områden utmed kusten, i skärgården och att LIS-områden ska kunna tas fram utan krav på att ligga vid befintlig bebyggelse i glest befolkade kommuner.

I tidigare svar (M2013/2429/Nm) om landsbygdsutveckling i strandnära lägen betonades att vår glest bebyggda skärgård mer än väl uppfyller villkoren för att till skapa LIS-områden. *Med åtgärder som främjar landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses sådana åtgärder som långsiktigt kan antas ge positiva sysselsättningseffekter eller som kan bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i landsbygder. Bebyggelsestrycket är lågt och tillgången till orörda stränder är god. Vi menar att det här finns goda möjligheter till landsbygdsutveckling i strandnära läge som kan utformas så att strandskyddets syften fortfarande långsiktigt tillgodoses.*

Ställningstagande

Regionförbundet ställer sig bakom det kansliyttrande och författningsförslag som Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) redovisade under remisskonferensen 2018-09-27. De nya förslagen öppnar upp möjligheten att peka ut fler LIS-områden. SKL:s förslag bereddes på samhällsbyggnadsberedningen den 11/10 och går till beslut den 16/11.

SKL menar att miljöbalken måste anpassas till verkligheten och dagens behov. Lagändringarna i strandskyddsreglerna 2009 och 2010 uppfyllde inte syftet att det bland annat skulle bli lättare för kommuner att skapa attraktiva boendemiljöer på landsbygden. Detta finns det, enligt SKL, en stor samstämmighet om hos kommunerna i landet. SKL:s nya förslag är efterfrågade hos merparten av de kommuner som svarat på den enkät som SKL skickade ut under våren 2018.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) anser att:

- Det statistiska geografiska tillämpningsområdet inom vilket landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) kan kunna ske efter en kommuns utpekande bör ersättas med generella kriterier för var verksamheter och ny bostadsbebyggelse i strandnära läge ska kunna tillåtas tillkomma.
- Kravet att enstaka bostadshus ska ha anslutning till befintliga hus ska utgå.
- Särskild hänsyn bör tas till att förutsättningarna för landsbygdsutveckling skiljer sig åt i landet och varierar över tid.

- Även fritidshus ska omfattas av LIS-kriterierna.
- Särskild hänsyn måste tas till de förhållanden som råder i kommuner med svaga bostadsmarknader vid tillämpningen av kriterierna för landsbygdsutveckling.
- Balansen mellan bevarande- och exploateringsintressen måste även fortsättningsvis upprätthållas.

SKL anser att följande angående strandskyddsreglerna behöver göras för att skapa en balans mellan bevarande- och exploateringsintressen som också beaktar de utmaningar som kommunerna står inför avseende bostadsförsörjningen:

- Anpassa strandskyddets syften till att omfatta det växt- och djurliv som är unikt för mötet mellan land och vatten (prop. 1993/94:229 s. 9–10 och 2008/09:119 s. 30 ff.). Genom denna anpassning ökar strandskyddets legitimitet.
- Återinför möjligheten för länsstyrelsen att besluta om generella avgränsningar av strandskyddet genom läns – eller kommunvisa avgränsningsbeslut.
- Inför en möjlighet för kommunerna att upphäva strandskyddet i enskilda fall. Dels när det är uppenbart att ett visst område saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften och dels ifråga om små sjöar och vattendrag.
- Justera det särskilda skälet i 7 kap. 18 c § 2 miljöbalken *väl avskilt* dels så att även mindre exploateringar än idag omfattas och dels för att reflektera den avskiljande verkan som även topografiska skillnader och liknande naturliga hinder kan medföra. Genom denna justering uppnås dels en möjlighet till en differentierad tillämpning som tar hänsyn till den varierande karaktär av transportinfrastruktur som präglar landet och dels en bättre anpassning av dispensmöjligheterna till landets faktiska terrängförhållanden.
- Inför två ytterligare, generellt tillämpliga, särskilda skäl. Dels ett som tar sikte på sådana fall när platsen ifråga endast har ett obetydligt värde för strandskyddets syften och dels för de fall när åtgärden i sig endast har en obetydlig påverkan på allmänhetens tillgång till stränder.

Regionförbundet ställer sig bakom SKLs nya författningsförslag och åtgärder för att skapa en balans mellan bevarande- och exploateringsintressen.

Övriga synpunkter

Regionförbundet, som företräder länets alla kommuner, ställer sig frågande till varför så få kommuner i länet och Länsstyrelsen i Kalmar län, som vi anser vara en viktig sakägare, inte fått ta del av denna remiss.

Ulf Nilsson
ordförande
Regionförbundet i Kalmar län

Helena Nilsson
regiondirektör
Regionförbundet i Kalmar län

Bilaga: Sammanställning av synpunkter på strandskydd från kommunerna i Kalmar län.